

Könyvespolc

Bánatkő

Olyan korban élünk, amikor számos, eddig szőnyeg alá söpört vagy deviánsnak, törvénysértőnek, torznak stb. bélyegzett emberi tulajdonság, magatartás, illetve életforma létezése kerül előtérbe, és lassan kezdjük megtanulni, hogy egyszerűen a másság különböző formáival állunk szemben. A másságot pedig igyekeznünk kell tolerálni, amire csak az képes, aki elegendő ismerettel rendelkezik róla ahhoz, hogy ne irtózzon és féljen tőle.

„Ez a könyv egyfajta másságról szól.” – tudatja velünk a bevezetőben Dr. Kálmán Zsófia. A fizikailag, szellemileg vagy érzelmileg sérült emberek másságáról, a-melynek valódi természete sokunk számára talány. Aki kezébe veszi ezt a könyvet, a megismeréshez vezető út első kövére lép. Akkor is, ha a szerző által elsődlegesen megcélzott olvasók – a sérült gyermeket nevelő szülők, a velük élő, illetve kapcsolatban álló családtagok, barátok, rokonok – közé tartozik. Ők azzal fognak a könyv révén szembesülni, hogy nincsenek egyedül, nem kiszemelt áldozatai a sorsnak – rengetegen vannak hozzájuk hasonlóak, akiknek történetei, küzdelmei, sikerei számukra is tanulságokkal szolgálhatnak.

A szerző gyermekorvosi praxisa közben megismert, kollegáktól vagy a szakirodalomból gyűjtött esetek bősége és sokfélesége az írás egyik legfontosabb érdeme. Minden eset magáért beszél, és iskolás „szájbarágás” helyett az olvasóra bízva a következtetések levonását.

A fejezetek tematikus szétválasztása arra ad lehetőséget, hogy a helyzetet minél több szemszögből vizsgálhassuk. Íme, néhány a külön részekben tárgyalt témák közül: eljutás a probléma felismeréséig és megnevezéséig, a fogyatékos gyermek által előidézett változások a család életében, a házaspár szerepei – anya/apa, feleség/férj, a sémit gyermek testvére, rokonok és barátok – segítség vagy betolakodás, a szülő és a szakember, szülőcsoportok stb. Minden fejezet végén jól áttekinthető, praktikus listát találunk mindazokról a kérdésekről, amelyeket a téma felvet, és amelyeknek alapos átgondolása segíti a szülőt/olvasót a továbblépésben, a fokozatos elfogadásban.

A szerző sok hétköznapi, ám értékes és mindeddig mellőzött szempontot vezet be a fogyatékos létről való gondolkodásba. Ilyen például a kísérlet annak tisztázására, hogy vajon milyen módon illik reagálni egy fogyatékos gyermek születésére a családban vagy az ismeretségi körben. Mit mondjunk, mit írjunk, milyen táviratot küldjünk? Apróságoknak tűnnek, mégis fontos és nehezen megválaszolható kérdések ezek.

A könyv számtalan értékes üzenete közül az egyik az, hogy nem azért kell szeretni a sérült – vak, siket, mozgássérült, szellemi fogyatékos, fejlődési zavarokkal küszködő stb. – embert, mert más, mint egészséges társai, hanem mert ő is ember, akinek jó és rossz tulajdonságai, érzelmei, vágyai, gondolatai vannak, mint bárki másnak. Erről hajlamosak vagyunk megfeledkezni, és gyakran csak a sérültség tényével foglalkozunk, az alapján ítélkezünk.

Dr. Kálmán Zsófia rendkívüli emberséggel és nagy bölcsességgel megírt könyve egy olyan világra nyitja rá az olvasó szemét, amelyben ma még több a könny és a gyász, mint az önfeledt nevetés. Ez a világ ugyanakkor része a miénknek, és nem keveset tehetnénk annak érdekében, hogy a boldogság percei gyakrabban lopózhassanak be a „bánatkővel kirakott úton” járó emberek életébe.

Sérült gyermeket világra hozni és nevelni nem öröm, és ezt a szerző sem próbálja tagadni. A könyv nem is az örömről szól. Ennek ellenére az olvasó mégsem lesújtva és könnyek között teszi le a könyvet, hanem fellelegezik és erő tölti el, mert eszközt kapott a kezébe, a-mellyel segíthet magán és a társain. Az őszinte, nyílt beszéd, a világos információ és a szeretet eszközeivel pedig nem kevesebbre, mint csodákra leszünk képesek...

A könyv végén függelékkel találunk, amely megyékre bontva sorolja fel a sérült emberek ellátásában közreműködő különféle intézményeket, alapítványokat, szervezeteket.

(Dr. Kálmán Zsófia: Bánatkő. Keraban kiadó, Budapest, 1997.)

Oláh Judit